

BİLGİ NOTU/FACT SHEET

EPI 2015 Tavsiyelerinin uygulanması/implementation of the recommendations of UPR - 2015

HRANT DİNK CİNAYETİNİN ETKİN SORUŞTURULMAMASI

Tavsiye: Türkçe yayımlanan haftalık Ermeni gazetesi Agos'un genel yayın yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesine ilişkin davada etkili bir soruşturma yürütülmesi (Ermenistan)

HRANT DİNK CİNAYETİNDE SORUŞTURMA VE İLK YARGILAMA

Hrant Dink'in 19 Ocak 2007'de, Agos Gazetesi'nin önünde suikasta uğramasından hemen sonra cinayeti işleyen kişi güvenlik kameralarından tespit edilmiş ve Dink'in bu kişinin gerçekleştirdiği üç el silah atışıyla öldürüldüğü ortaya çıkmıştı. Şüpheli o tarihte 17 yaşında olan Ogün Samast'tı. Samast cinayetten 36 saat sonra gözaltına alındı ve cinayette kullanılan silah ele geçirildi. Samast ilk sorgusunda; cinayeti Yasin Hayal'in talimatı üzerine işlediğini söylemişti. Hayal'in adı daha önce 2004'te Trabzon'da Mc Donalds bombalaması olayına karışmış, 6 yıl 8 ay hapis cezası aldıktan 11 ay sonra tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edilmişti.

Samast'ın ifadesinin ardından Hayal de gözaltına alınmış ve bu kez de Hayal ifadesinde cinayeti Erhan Tuncel ile birlikte planladığını söylemişti. Operasyonu genişleten polis Erhan Tuncel'le birlikte 12 kişiyi daha gözaltına almış, Tuncel'in Trabzon Emniyet Müdürlüğü için muhbirlik yaptığı da ortaya çıkmıştı. 24 Ocak 2007'de Ogün Samast ile Yasin Hayal, Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu ve Ahmet İskender, 24 Ocak 2007'de tutuklanmış ve sanıkların yargılanma süreci başlamıştı.

Beş yılda görülen 25 duruşma sonunda 17 Ocak 2012'de mahkeme, bütün sanıkların "silahlı terör örgütüne üye olmak" suçundan beraatine karar vermişti. Yasin Hayal, "Hrant Dink'i tasarlayarak öldürmeye azmettirmek" suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmış, Erhan Tuncel ise "patlayıcı madde imal etmek, kullanmak" suçlarından 10 yıl 6 ay hapse mahkûm olmuştu. Tuncel aynı gün tahliye edilmişti.

Mahkemenin kararını savcı Hikmet Usta "Örgüt de var, delil de var" diyerek temyiz etmiş, ardından da Yargıtay, sanıkların "silahlı terör örgütü" değil "suç işlemek amacıyla oluşturulan örgüt" üyesi olduklarına karar vermişti.

Kovuşturma Süreci

Hrant Dink cinayetiyle ilgili ilk yargılama 2012'de tamamlandı ancak 2013 yılında Yargıtay'ın bozma kararının ardından İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi, sanıkları, "suç işlemek için örgüt kurmak, yönetmek ve kurulan örgüte üye olmak" suçlarından yeniden yargılamaya başladı. Ogün Samast'ın çocuk mahkemesinde devam eden yargılaması da ana dava ile birleştirildi.

Bu süreçte cinayette ihmal ve sorumlulukları olan kamu görevlisi isimler; soruşturulmak bir yana, çeşitli görevlere terfi ettirilerek ödüllendirildi¹.

14 Eylül 2010'da AİHM, ölümünden önce Hrant Dink'in ve daha sonra ailesinin yaptığı 5 ayrı başvuruyu ele aldığı davayı ortak bir karara bağladı ve Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "yaşama hakkı", "ifade özgürlüğü" ve "etkili başvuru" hakkıyla ilgili maddelerini ihlal ettiğini söyledi.

14 Aralık 2010'da kesinleşen kararda, "Hrant Dink'in koruma başvurusunu beklemezsizin kendisinin yaşamını korumak, cinayet planlarından haberdar olan resmi makamların ödeviydi" ifadeleri kullanıldı ve Türkiye, Dink ailesine 113 bin Euro tazminat ödemeye mahkûm edildi.

Aile kararları beraber Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurdu. Dosya yeniden açıldı, kamu görevlileri için soruşturma izni istendi. 26 Temmuz 2014'te HSYK 3. Dairesi Dink'in ölümünde

¹ Dönemin İstanbul Valisi Muammer Güler Kamu Güvenliği Müsteşarlığı'nın ardından İç İşleri Bakanlığı koltuğunu işgal etti. Dönemin İstanbul İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, Osmaniye Valiliği'ne atandı. Dink 2007'de öldürüldüğünde İstihbarat Daire Başkanlığı görevinde bulunan Ramazan Akyürek, Emniyet

görevlerini ihmalden Ramazan Akyürek, Reşat Altay, Engin Dinç, Faruk Sarı, Ercan Demir, Özkan Mumcu, Muhittin Zenit, Mehmet Ayhan için soruşturma izni verdi.

Yine Dink ailesinin şikayeti üzerine dönemin vali yardımcısı Ergun Güngör, Celalettin Cerrah, Ahmet İlhan Güler ve 6 polis hakkında soruşturma izni istendi. Uzunca bir sürenin ardından kamu görevlisi dokuz isme de yargılama yolu açıldı.

Eylül 2015'de kamu görevlileri soruşturmasında, dosyada yeni deliller olduğu ortaya çıktı. Buna göre bazı raporlar ve Trabzon Emniyeti Müdürlüğü istihbarat Şubesi'nde bulunan bir bilgisayar kaybedilmişti. Ayrıca, cinayetten önce Dink'in evinin çevresinde bazı jandarma görevlilerinin olduğu telefon kayıtlarından tespit edildi. Olay yerinde tetiği çeken Samast'ı izleyen altı kamu görevlisi olduğu soruşturma dosyasına girildi.

Yargıtay 12. Ceza Dairesi; Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararını bozarak sanıkların "kamu görevlisinin resmi belgede sahteciliği" suçundan da yargılanması gerektiğine hükmetti. Ancak 19 Aralık 2015'de İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, Hrant Dink cinayetiyle ilgili olarak 24 kamu görevlisi hakkında takipsizlik kararı verdi. Dink ailesi avukatları takipsizlik kararını Anayasa Mahkemesi'ne taşıdı. Karar henüz çıkmadı ve Adalet Bakanlığı konuyla ilgili 3 yıl sonra görüş bildirdi².

Bu arada Savcı Kökçü'nün hazırladığı iddianame iki defa mahkemeye gittikten sonra kabul edildi. Savcı Kökçü, hazırladığı iddianamede jandarma dosyasını ayırdı.

15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından Fethullah Gülen cemaatine yönelik soruşturmalar Dink soruşturmasına da sıçradı. 27 Ocak 2016 günü kamu görevlileri davası ana dava ile birleştirildi ve kamu görevlileri davası görülmeye başlandı.

Davada, aralarında Celalettin Cerrah, Ahmet İlhan Güler, Sabri Uzun, Engin Dinç, Ali Fuat Yılmaz, Ramazan Akyürek, Reşat Altay, Ercan Demir, Özkan Mumcu, Muhittin Zenit, Mehmet Ayhan, Hamdi Egbatan, Osman Gülbül, Şükrü Yıldız, Mehmet Ali Özkılıç, Ali Poyraz, Tamer Bülent Demirel, Erhan Tuncel, Yasin Hayal Ogün Samast, Ersin Yolcu ve Osman Hayal'in olduğu 35 sanık yargılandı.

2016 yılı boyunca Dink cinayetiyle ilgisi olduğu iddiasıyla 30'u aşkın jandarma görevlisi gözaltına alındı ve 15'i tutuklandı. Cinayete ilişkin 3. iddianame 2017 yılında hazırlandı. "Cinayetin FETÖ bağlantısı" odaklı bu yeni iddianamesinde, "Dink cinayetinin, Fethullah Gülen'in sapkın dini inançları referans alınarak başka bir düzen getirmek için başlangıç eylemi olduğu" belirtildi. İddianamede, cinayet şüphelisi askerlerin "darbe girişiminde" aktif rol aldığı tespitine de yer verdi. Eksikleri olduğu gerekçesiyle mahkeme tarafından üçüncü kez savcıya iade edilse de iddianame Haziran 2016'da kabul edildi ve ana davayla birleştirildi.

Ancak Ekim ayından itibaren Samsun TEM Şube Amiri iki sanık ile Trabzon Jandarma İstihbarat Şube'de görevli üç sanık ve İstanbul Jandarma istihbarat Şube'de görevli olan beş sanık tahliye edildi.

2018'deki duruşmalar boyunca Trabzon İl Jandarma Komutanlığı, İstanbul İl Jandarma Komutanlığı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şubesi çalışanı birçok kişi mahkemede savunmasını yaptı.

12 Temmuz'da yapılan duruşmada mahkeme; dönemin Trabzon İl Jandarma Komutanı Ali Öz'ün tutukluluğunun ev hapsine çevrilmesine daha sonra da adli kontrol şartıyla tahliyesine karar verdi

19 Eylül 2018'de mahkeme heyetinde değişiklikler oldu ve yeni başkan ile birlikte tutuklu sanıklar Hamza Celepoğlu ve Yavuz Karakaya'nın tahliyesine karar verildi. Çeleboğlu dönemin Jandarma Genel Komutanlığı İstihbarat Değerlendirme ve Analiz Merkez Amiri, Karakaya ise İstanbul Jandarma İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Astsubaydı.

Bu tahliyelerle birlikte davadaki tutuklu kamu görevlisi sayısı 4 kişiye düştü: İstihbarat Daire Başkanlığı Şube Başkanı, daha sonra İstanbul İstihbarat Şube Müdürü olan Ali Fuat Yılmaz, eski İstihbarat Daire Başkanı

Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığına, Hrant Dink'in 'ölüm fermanım' dediği Yargıtay kararında imzası bulunan Mehmet Nihat Ömeroğlu da Türkiye'nin ilk ombudsmanlığına atandı. Suikast istihbaratını ilk alan isim olduğu iddia edilen dönemin İstihbarat Şube Müdürü Engin Dinç, emniyet istihbaratın başına getirildi. İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ali Fuat Yılmaz 1. Sınıf Emniyet Müdürü oldu, Ahmet İlhan Güler ise emniyet müdürlüğü sırasına girdi. Dönemin Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü amiri Ercan Demir ise Cizre Emniyet Müdürlüğü'ne atandı. Dink'in katili Samast ile hatıra fotoğrafı çektiren Polis Yakup Kurtaran, Malatya Emniyet Müdür Yardımcılığı'na kadar yükseldi.

² <https://halktv.com.tr/gundem/hrant-dink-davasi-adalet-bakanligi-uc-yil-sonra-aymye-yanit-verdi-396562h>

Ramazan Akyürek, İstanbul Jandarma İstihbarat TİM Komutanı olarak görev yapan yüzbaşı Muharrem Demirkale ve gazeteci Ercan Gün'ün yargılanması tutuklu olarak devam etti.

Aralarında bulunduğu 4'ü tutuklu, 14'ü firari 85 sanığın yargılandığı Mart 2019'daki davada ise tutuklu sanıklar Ercan Gün ve dönemin jandarma istihbarat görevlisi Muharrem Demirkale'nin adli kontrole tahliye edilmesine karar verildi.

Mahkeme heyeti ayrıca müdahil Dink ailesi avukatlarının, davanın görülmeye başlandığı 2007'den bu yana dile getirdiği, cinayetten önce Hrant Dink ile İstanbul Valiliğinde görüştükleri belirtilen dönemin İstanbul Valisi eski İçişleri Bakanı Muammer Güler ve İstanbul Vali Yardımcısı Ergün Güngör ile bazı MİT görevlilerinin tanık olarak dinlenilmesi talebini kabul etti. Ancak bir sonraki duruşmada dinlenmesi planlan kişiler MİT görevlileri için kuruma yapılan yazıya MİT'in cevap vermemesi ile UYAP sistemindeki arıza nedeniyle dinlenemedi.

Haziran 2019'da mahkeme heyeti tutuklu sanıkların tutukluluk hallerinin devamına karar verirken zaman aşımına uğrama riskinden dolayı dokuz sivil kişi ile ilgili dosyanın ayrılmasına karar verdi ve esas hakkında mütalaa hazırlanması için dosyayı Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdi. 17 Temmuz'a ertelenen davada kararı açıklandı: Erhan Tuncel 99 yıl 6 ay, Yasin Hayal 7 yıl 6 ay, Ogün Samast ise 2 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. Erhan Tuncel hükümlerle birlikte tutuklanarak cezaevine gönderildi. Yargılama kamu görevlilerinin yargılandığı ana dava 3-4-5 Eylül 2019 tarihinde devam edecek.

Karar Hrant Dink ve ailesinin avukatları tarafından temyiz edildi. Çünkü avukatlara göre sanıkların "örgüt kurarak Anayasal düzeni ortadan kaldırmaya çalıştıklarını" belirterek hükmün "silahlı suç örgütü üyeliği"nden değil, "silahlı terör örgütü üyeliği"nden kurulması gerekiyordu.

Avukatlar söz konusu örgütü; TCK'nın 220. maddesinde tanımlanan suç işleme amacıyla kurulan örgüt değil; TMK ve TCK'nın 314. maddesi çerçevesinde silahlı terör örgütü olarak tanımlanması gereken bir örgüt olarak tanımlıyordu.

Avukatların verdiği bilgiye göre 2007 yılından bu yana bu örgütün bağlantılı yapılanmasına da etkin soruşturma yapılmadığı için tamamına ulaşamadı. Bu da hâlâ dosyadaki en büyük eksiklik olarak varlığını korumaya devam ediyor.

Sorumluluk Reddi:

Bu bilgi notu, Avrupa Birliği İnsan Hakları ve Demokrasi hibe programı kapsamında desteklenen Evrensel Periyodik İnceleme Tavsiyelerinin Uygulanmasının İzlenmesi projesi kapsamında Kapasite Geliştirme Derneği tarafından hazırlanmıştır. Avrupa Birliği, Bilgi Notunun içeriğinden hiçbir biçimde sorumlu kılınamaz.